

С Т А Н О В И Щ Е

от Проф. д-р Димитър Константинов Господинов, д.м.н.

Катедра „Дерматология, венерология и алергология”,

Факултет „Медицина“, Медицински университет – Плевен

Относно: Дисертационен труд „**Контактно-алергични реакции при дисхидрозиформена екзема**” за присъждане на образователната и научна степен „Доктор” по научната специалност „Дерматология и венерология“

Дисертант: Д-р Малена Йорданова Герговска, докторант на самостоятелна подготовка в МУ-Плевен

Дисхидрозиформената екзема (pompholyx) е една от най-честите алергодерматози. Тя засяга предимно дланите и ходилата и се представя с везикуло-булозен екзантем. Като възпалително мултифакторно заболяване, социалната значимост на това състояние се подкрепя от факта, че в около 50% от случаите се касае за професионална контактна алергия. Същевременно, често съпътстващите я палмо-плантарна хиперхидроза, микотични инфекции, атопична предизпозиция, стресови състояния и температурни разлики се определят като рискови фактори за клиничната изява и тежест на болестта, което рефлектира върху качеството на живот на пациентите смущавайки техните физически и психосоциални функции. На съвременния етап диагностичните и терапевтичните възможности при заболяването са все още ограничени. До този момент в България няма проучвания, които да изследват честотата, алергенните зависимости и клинично-морфологичните особености при дерматозата сред българската популация, както и ефекта от прилаганото лечение. Тези факти аргументират разработването на дисертационния труд от д-р М. Герговска.

Структура на дисертацията:

Дисертационният труд съдържа 162 страници и е логично конструиран – въведение; литературен обзор; цел, задачи, материал и методи; резултати от собствените проучвания; обсъждане на резултатите; изводи, приноси, книгопис, приложения. Към него е включена научната продукция, свързана с темата на научната разработка. Дисертацията е с 23 таблици, 39 фигури и 8 приложения. Проучени са 263 литературни източници, от които 15 на кирилица и 248 на латиница, сред които и български статии, публикувани в чужбина. По темата на проучването са реализирани 7 научни публикации

(три на английски език) и 7 участия в различни научни форуми (четири в чужбина). Общият импакт фактор на научната продукция е 9.018.

Литературен обзор:

Обзорът убедително и задълбочено представя и анализира съвременните концепции за контактната алергия и различните видове екземи, с акцент върху дисхидрозиформената. Наред със своята изчерпателност и нагледност, в критичен стил са анализирани недостатъчно проучените аспекти в етиопатогенезата, различните терапевтични подходи и методи за профилактика при помфоликс. Въз основа на изчерпателно представените данни от световната и българска литература по проблема, докторантката правилно дефинира целта и задачите на дисертационната си разработка.

Цел, задачи и методология на проучването:

Целта на проучването е ясно формулирана и конкретна. Задачите са точно формулирани, 7 на брой, насочени към постигане на избраната цел. С изпълнението им се достига до конкретни резултати и изводи.

Чрез 4 клинично-епидемиологични проучвания дисертантката работи върху данни от 2472 пациенти (1794 от които са с различни форми на контактна алергия, други 587 с екзема на ръцете и 91 с дисхидрозиформена екзема и доказана алергия към никел, 45 от които са третирани с никелхелаторни протективни кремове, а другите 46 са използвани като контролна група).

Приложени са специфични методи за диагностика на атопичен дерматит (критериите на Райка и Ханифин), за оценка на тежестта на клиничната картина на екземния процес (Dyshidrotic Eczema Area and Severity Index DASI), въпросникът Dermatology Life Quality Index (DLQI) за определяне на негативния ефект на болестта върху качеството на живот на изследваните лица. За определяне на алергенната свръхчувствителност са използвани европейските серии (Chemotechnique Diagnostics, Vellinge, Sweden): S-1000, C-1000, H-1000 и MN-1000.

Статистическите методи дават възможност за достоверен анализ на получените резултати и извеждане на изводи с нужната значимост.

Резултати от проучването:

Не считам, че трябва да преразказвам съдържанието на получените данни, задача на дисертантката е да убеди присъстващите в достойнствата на работата си. Мога да изкажа мнение, че тя добре е изтъкнала всички ценни предимства на труда си. Трябва да се има предвид и фактът, че анализ на честотата, рисковите фактори и клиника на помфоликс за българската

популация се извършва за пръв път в нашата страна, поради което приемам получените резултати за доверителни. Пионерско за страната е клиничното проучване за проследяване ефекта от приложението на специфични никел-хелаторни кремове върху клиничния ход на протичане и профилактиката на ДЕ. В световната дерматологична литература съществуват единични съобщения по този проблем, което определя и оригиналния приносен характер на проведеното изследване.

Обсъждане на резултатите:

Целта на дискусията е да се сравнят получените от автора резултати с тези на други изследователи, както и да обсъдят и анализират някои различия или нови данни. Безспорен е фактът, че д-р М. Герговска демонстрира умения за аргументиран анализ, като за съществуващи несъответствия, съвсем допустими във всяко научно изследване, проявява критично мислене и дава логични обяснения.

Изводи и приноси:

Изводите на дисертационния труд са 18, разпределени към всяко едно от осъществените проучвания. Те адекватно отразяват резултатите от извършените изследвания. Изложени са синтетично и информативно.

Приносите обичайно са разделени на такива с оригинален характер (3); научно-теоритични (4) и приноси с научно-практически и потвърдителен характер (4), като високо оценявам приноси 1.1, 1.3, 2.1, 2.4 и 3.3.

Авторефератът отразява адекватно основните моменти на дисертацията.

Заклучение:

Считам, че дисертационният труд на д-р М. Герговска отговаря на научните критерии за докторска дисертация и има приносен характер. Научната разработка е замислена оригинално и е разработена с правилно дефиниране на целта и задачите, с правилен подбор на изследвания клиничен материал и изследователски методи, с добре осмислени, анализирани и илюстрирани резултати. Това ми дава основание за положителна оценка, както и да предложа на уважаемото Научно жури да гласува **ЗА** присъждане на образователната и научната степен „доктор” на д-р Малена Йорданова Герговска.

26 юни 2018 г.

Проф. д-р Димитър Господинов, д.м.н.